

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА
ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

**ГОДИШЕН ОТЧЕТ
ЗА ЦЯЛОСТНАТА ДЕЙНОСТ
НА ЦЕНТЪРА ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО
ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА КЪМ МЗХГ
ЗА 2020 г.**

**Гр. София,
2021 г.**

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Дейността на Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) е регламентирана със Закона за Центъра за оценка на риска по хранителната верига (Обн., ДВ, бр. 44 от 10.06.2016 г.). Центърът е правоприменник на Центъра за оценка на риска към Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), който функционира от 18 февруари 2011 г. до 1 октомври 2016, когато преминава към структурата на Министерството на земеделието, храните и водите (МЗХГ). Със Закона за ЦОРХВ тази структура е прехвърлена към МЗХГ като юридическо лице на бюджетна издръжка - второстепенен разпоредител с бюджет към МЗХГ.

Със създаването на ЦОРХВ бе постигнато гарантиране на независимост, безпристрастност при изготвяне на научната оценка на риска по цялата хранителна верига и самостоятелност спрямо структурата на компетентните органи, които управляват рисковете по хранителната верига. Това разграничение е регламентирано в Регламент (ЕО) № 178/2002¹ на ниво Европейски съюз (ЕС) със създаването на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ). Тези гаранции бяха доразвити с публикуването на Регламент (ЕС) 2019/1381² по отношение на прозрачността, процедурата за оценка на риска, по-специално в контекста на разрешителните процедури, които обхващат хранителната верига.

Центърът за оценка на риска по хранителната верига е компетентен орган по смисъла на чл. 22, параграф 7 от Регламент (ЕО) № 178/2002. Основната цел на Центъра е да извършва независима научна оценка по здравеопазване на животните и растенията и безопасност на храните чрез пряко възлагане от ЕОБХ, МЗХГ, БАБХ, Министерство на здравеопазването (МЗ) или други държавни органи, физически и юридически лица за изготвянето на научна оценка на риска чрез независим, прозрачен и безпристрастен анализ на научната информация по проблеми, които пряко или косвено засягат здравето на животните и растенията, растителните продукти, растителния и животински репродуктивен материал и безопасността на храните и фуражите по цялата хранителна верига.

Съгласно Закона за ЦОРХВ, Центърът е компетентният орган в България по смисъла на чл. 36 от Регламент (ЕО) № 178/2002, като част от мрежа на организации, работещи в области от компетентността на ЕОБХ и компетентният орган по чл. 75 на Регламент (ЕО) № 1107/2009 относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и по процедурите по одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти.

Центърът работи като умален модел на ЕОБХ, като покрива всички негови области на компетентност - здравеопазване и репродукция на животните, хуманно отношение към тях; биологични опасности; здраве на растенията; продукти за растителна защита и техните остатъци; генно модифицирани организми; химически замърсители; материали, предназначени за контакт с храни; ензими; добавки в храните и хранителни добавки; фуражни добавки; диетични храни, хранене, алергени и храни със здравни претенции.

Експертите от ЦОРХВ членуват в следните научни мрежи към ЕОБХ: здраве на растенията, мониторинг на пестицидни остатъци, здравеопазване на животните,

¹ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните, ОВ L 31, 1.2.2002г., стр. 1–24

² Регламент (ЕС) 2019/1381 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година относно прозрачността и устойчивостта на оценката на ЕС на риска в хранителната верига и за изменение на регламенти (ЕО) № 178/2002, (ЕО) № 1829/2003, (ЕО) № 1831/2003, (ЕО) № 2065/2003, (ЕО) № 1935/2004, (ЕО) № 1331/2008, (ЕО) № 1107/2009, (ЕС) 2015/2283 и Директива 2001/18/ЕО, ОJ L 231, 6.9.2019, п. 1–28

зоонози, химически замърсители, материали за контакт с храни, нововъзникващи рискове. Директорът на ЦОРХВ е представител на България в Управителния съвет на ЕОБХ, а заместник-директорът е член на Консултативния съвет на ЕОБХ.

В състава на ЦОРХВ е ситуиран Българският контактен център на ЕОБХ, който е посланикът между ЕОБХ и националните органи по безопасност на храните, научноизследователските институти и всички останали заинтересовани страни и осъществява комуникация на риска, както на национално така и на международно ниво.

Центърът успешно поддържа Система за управление на качеството (СУК) съгласно стандарта ISO 9001 (2015), за което е издаден Сертификат BG.121391Q/U от 12.10.2018 г. (Фигура 1). Системата за управление на качеството е разработена съгласно изискванията на Международния стандарт за качество ISO 9001.

Фигура 1

Системата обхваща всички процеси и дейности, оказващи влияние върху качеството на административното обслужване в ЦОРХВ, както и създаване на увереност във всички заинтересовани страни, че ще им бъдат предоставяни услуги, съобразени с техните нужди и очаквания. За всяка от посочените по-горе области на компетентност в ЦОРХВ работят на постоянен трудов договор по един или двама експерти. Капацитетът на Центъра се състои от един професор, един доцент, двама експерти с дългогодишен стаж в Европейската комисия и 7 експерта с образователната и научна степен – доктор. Експертите са ветеринарни лекари, агрономи, хуманен лекар, химици, биолог, зоотехник, магистър по ГИС и картография, микробиолог, генетик, хранителен технолог, ентомолог, компютърни специалисти, еколози, финансисти, юристи, връзки с обществеността.

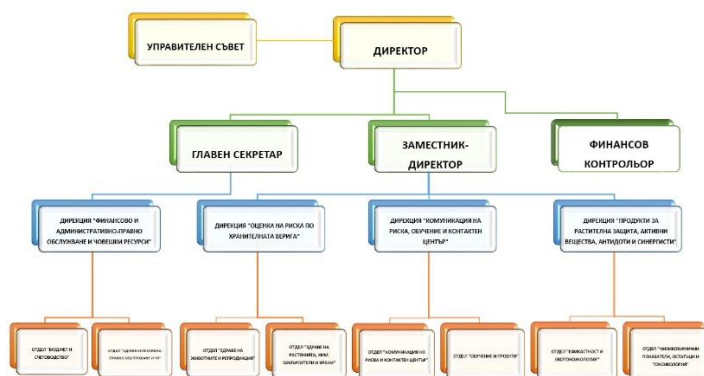
Структурата на ЦОРХВ включва 4 дирекции - Финансово административна, правно обслужване и човешки ресурси (ФАПОЧР); Оценка на риска по хранителната верига (ОРХВ); Комуникация на риска, обучение и контактен център (КРОКЦ); и Продукти за растителна защита, активни вещества, антидоти и синергисти (ПРЗАВАС) (Фигура 2).

Фигура 2

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

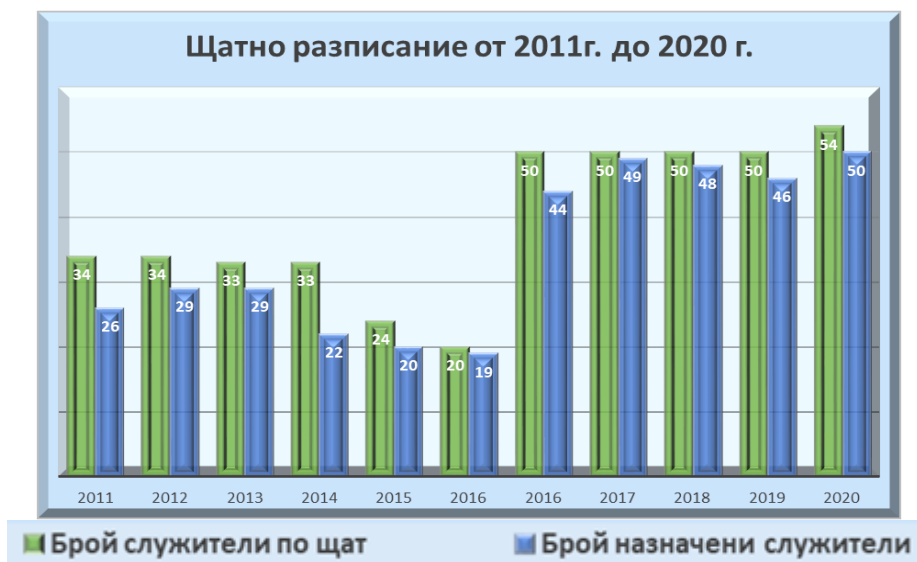

През 2020 г., реално заетите служители по основна щатна численост са 50. При нормални обстоятелства в организациите би трябвало да има известно текучество на персонала, но за да бъде от полза за тях, то следва да се поддържа в някакви оптимални граници. Доброволно са напуснали трима (3) служители и са новоназначени пет (5).

Като цяло, текучеството в за Центъра е 6%. Според Доклада³ за състоянието на администрацията за 2019 г., текучество в администрациите, създадени със закон е 8.79%. От горните показатели е видно, че по показател текучество Центърът се движи под общия показател за страната за този тип организации, което от своя страна показва стабилността му и позволява да се съхранят знания и опит, необходими за обезпечаване на целите и задачите.

Щатът на ЦОРХВ е 54 служители. На Фигура 3 е представена графика на щата и заетите работни места към края на всяка съответна година. За 2016 г. има два показателя, поради отделянето на ЦОРХВ, като самостоятелна структура.

Фигура 3: Щат на служителите в ЦОРХВ

³ file:///C:/Users/i_kos/Downloads/DSA_2019-all_4341.pdf

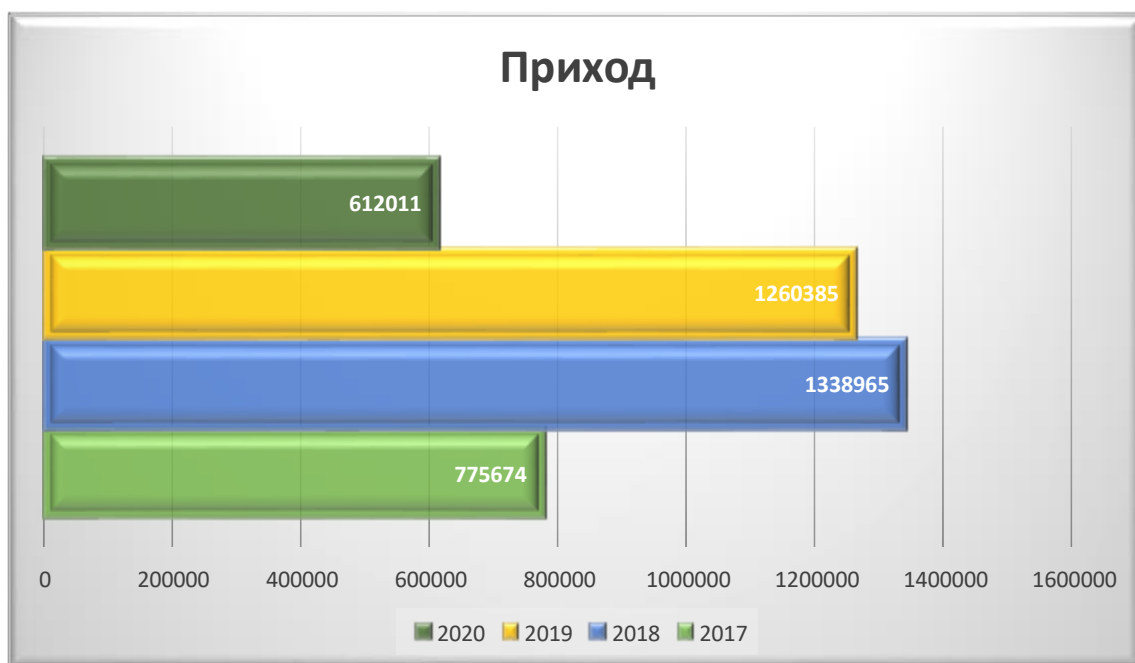
Изпълнение на бюджета на ЦОРХВ за 2020 г.

Приходна част:

Центърът за оценка на риска по хранителната верига събира само неданъчни приходи - постъпления от държавни такси, събирани по Закона за ЦОРХВ, съгласно Тарифа за таксите, които се събират от ЦОРХВ.

За периода 01.01.2020 г.-31.12.2020 г. са събрани приходи в размер на 612011 лв. (Фигура 4). Тези приходи са свързани с пускането на пазара на продукти за растителна защита и по процедурите по одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти.

Фигура 4: Събрани приходи

От началото на 2020 г., в ЦОРХВ са изготвени 74 научни оценки/становища, които са предоставени в срок на заявителите им. Основни заявители са били МЗХГ, БАБХ и други държавни организации. Съгласно Закона за ЦОРХВ и одобрената Тарифа за такси от извършваните услуги от ЦОРХВ за изготвянето на научни оценки, възложени от държавни институции, такса не се заплаща.

Налице е намаляване на събираемостта на приходите през 2020 г. спрямо 2019 г. Това личи от следната таблица, отразяваща броя на постъпилите заявления за оценка на продуктите за растителна защита/ПРЗ/ на годишна база съответно за 2019 г. и 2020 г. Като подаването на заявления за оценка на ПРЗ зависи изцяло от волята на заявителите.

Година	Постъпили заявления За оценка на ПРЗ
2019	316
2020	163

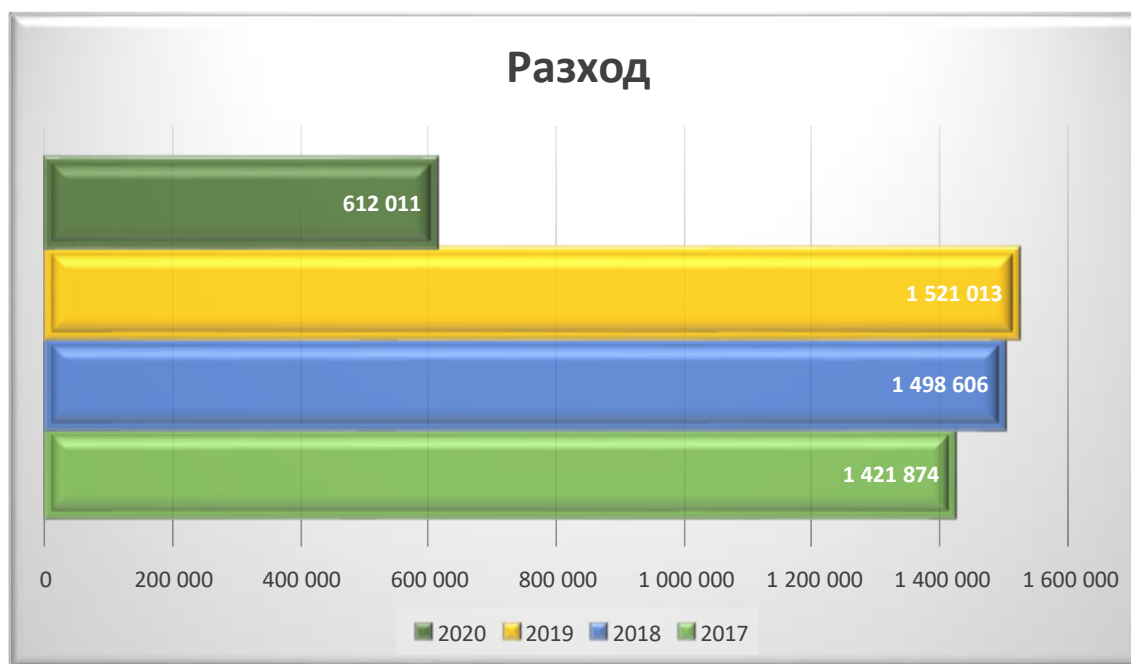
В отчета са включени постъпления от други неданъчни приходи в размер на 732 лв., които представляват застрахователни обезщетения.

Центърът за оценка на риска няма просрочени вземания и не допуска такива.

Разходна част:

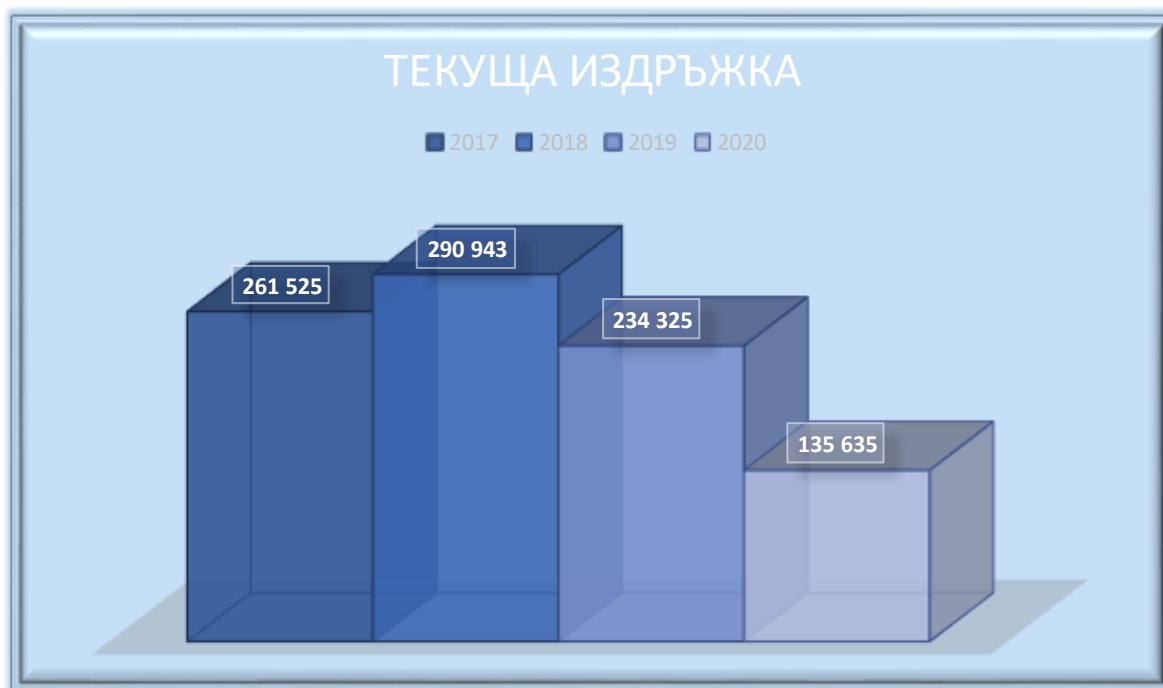
През 2020 г. разходите по бюджета на ЦОРХВ са в размер на 1 539 344 лв. (Фигура 5), от които за заплати и възнаграждения на персонала и осигурителни вноски към тях в размер на 1 362 351 лв., представляващи 89% от общия разход.

Фигура 5: Разходи

За текущата издръжка (Фигура 6) през отчетния период са извършени разходи в размер на 135635 лв. или реализираните икономии спрямо заложения за 2020 г. план са в размер на 50%.

Фигура 6: Издръжка на Центъра

През 2020 г., ЦОРХВ е разходвал средства за изпълнение на договори за:

- ре-сертификация на системата за управление на качеството, в съответствие с изискванията на стандарт ISO 9001:2015;
- провеждане на годишна конференция на Българския контактен център (БКЦ);
- специализирани информационни издания по актуални въпроси в сферата на безопасността на храните;
- поддържане на Единна информационна система за управление на човешките ресурси в държавната администрация (ЕИСЧРДА);
- поддръжка на електронен документооборот в ЦОРХВ;
- поддръжка и актуализиране на сайта на ЦОРХВ;
- поддръжка софтуерни програми;
- осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- мобилни телекомуникационни услуги;
- осигуряване на дезинфекционни средства и защитни средства във връзка с пандемията от COVID 19;
- поддържане на пожаро-известителна инсталация, копирна техника и други разходи, необходими за пълноценното изпълнение на служебните задължения от служителите.

От отчетените средства най-голям дял имат разходите, които произхождат от изпълнение на поети ангажименти по договори за стоки и услуги, както и извънредната необходимост от закупуване на дезинфекционни и предпазни средства във връзка с пандемията от COVID-19. Обявяването на извънредното положение наложи непровеждане на мероприятия и научни конференции, свързани с основната дейност на Центъра, както и нереализиране на международни командировки, свързани с участието

на експерти в различни групи за оценка на риска в областите от своята компетентност, както и други дейности, за които ограниченията пряко повлияха.

В бюджета за 2020 г. на ЦОРХВ са извършени капиталови разходи в размер на 32 324 лв.

Работата от разстояние стана все по-необходима и всяка дирекция се стреми да работи по-продуктивно, да бъде свързана и иновативна. Необходимостта от въвеждането на системи за видеоконферентна връзка нарастна, поради очевидната икономия на време и пари, както възможността, която те осигуряват за предпазване на персонала от заразяване. Видеоконференцията е един от тези съществени за работата инструменти, които правят работните процеси по-интегрирани и ефективни.

Центърът за оценка на риска по хранителната верига не разполагаше с необходимата техника за излъчването на живо на видеоконференции, която би дала възможност за излъчване на събрания, презентации, конференции, семинари, лекции, уебинари или събития на живо към хиляди онлайн зрители. Потребителите и участниците могат да участват в реално време, а събитието може да бъде записано и съхранено за употреба по-късно, при необходимост. Затова, през 2020 г., се закупи техника за уеб оборудване на зала и няколко персонални компютъра. Извършените корекции са от вътрешнокомпенсиран промени между параграфи на годишна база.

Центърът за оценка на риска по хранителната верига е разплатил напълно дължимите към отчетния период данъци и такси към общината по Закона за местните данъци и такси. По отношение на текущите разходи, ЦОРХВ провежда рестриктивна политика и следва политика на ефикасно разходване на финансови средства.

Всички приходи и разходи през 2020 г. са отразени по предназначение и са осчетоводени по съответните параграфи от единната бюджетна класификация.

Задължения, залегнали в дейността на ЦОРХВ.

1. Ключови направления от дейността на Центъра

1.1. Изготвяне на научни становища за оценка на риска

Като цяло, през 2020 г., Центърът продължи да изпълнява основната си оперативна цел - изготвяне на научни становища и публикуване на научни обзори/анализи и информации в областта на здравеопазване, репродукция и хуманно отношение към животните, биологични и химични опасности по хранителната верига, зоонози, генетично модифицирани организми, материали за контакт с храни, здраве на растенията, пестицидни остатъци в храни, добавки в храни, хранителни добавки, нови храни, диетични продукти, хранене и алергени. Изготвените научни становища са по искане на МЗХГ, БАБХ и други организации. Част от тях включват срочни оценки на риска за здравето на консуматорите при конкретни казуси на установени химични опасности в храни, при което са дадени препоръки за предприемане на мерки за управление на риска, свързан с безопасността на храните. Всички публикации са достъпни на уебсайта на ЦОРХВ: (<http://corhv.government.bg>).

Особено внимание беше отделено на преглед и мониториране на ситуацията с африканската чума по свинете (АЧС) и инфлуенцата по птиците. Експерти от Центъра активно участваха в изпълнение на Плана за контрол и предотвратяване разпространението на заболяването Африканска чума по свинете в Република България

през 2020 г.⁴ и Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болестите по животните и зоонозите в България 2019 - 2021 г.⁵ Центърът изготви своевременно актуализирана информация за действителното разпространение на заболяванията, при което взе и участие в информационната разяснителна кампания за значимостта на заболяването АЧС и мерките, които трябва да се предприемат в борбата с него. Експертите на ЦОРХВ съвместно с експерти от БАБХ участваха в проведените епизоотични проучвания в някои от засегнати от заболяването големит. свинекомплекси в страната.

Може да се обобщи, че за периода 2012-2020 г. нараства броят на направените оценки, а именно - през 2020 г. са изготвени 74 научни становища*, в сравнение с 2019 г. - 59, 43 през 2018, 32 през 2017, 32 през 2016 г., 31 през 2015 г., 29 през 2014 г., 24 през 2013 г. и 11 през 2012 г. (*Фигура 7*).

Фигура 7*

*Забележка – за 2020 г. общо 74, в т.ч. 11 научни обзора и анализи и 8 оценки на досиета по мярка 16 от Програма за развитие на селските райони

За 2020 г. в ЦОРХВ са изготвени общо:

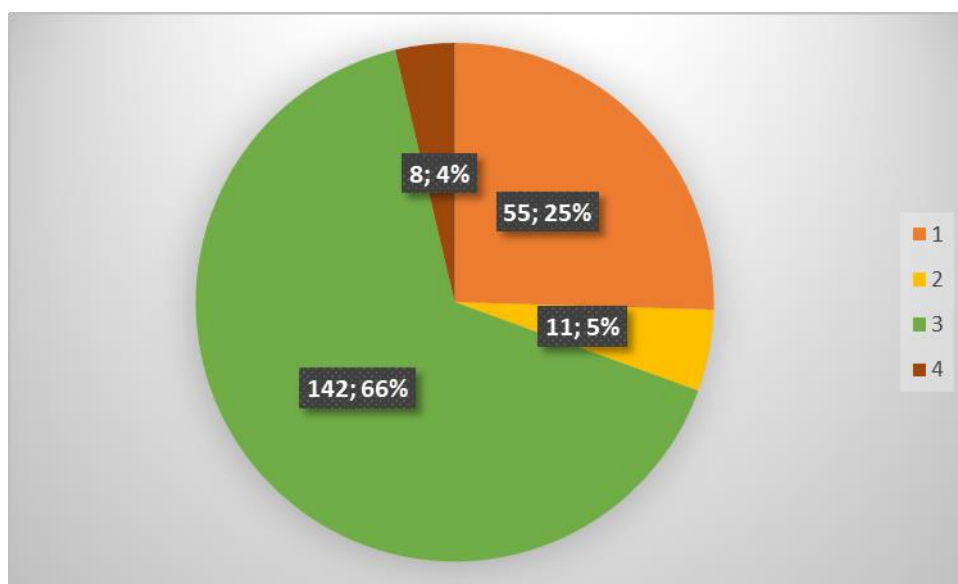
- 55 научни становища;
- 11 научни обзора и анализа;
- 142 научни информации;
- 8 оценки на досиета по Мярка 16 от Програмата за развитие на селските райони.

⁴ http://bfsa.bg/userfiles/files/ZJ/diseases/asf/1_plan_compressed.pdf

⁵ [http://bfsa.bg/userfiles/files/ZJ/DPP19-21/3_0_NPBIZ%202019%20-%202021_12.2018%20\(3\).pdf](http://bfsa.bg/userfiles/files/ZJ/DPP19-21/3_0_NPBIZ%202019%20-%202021_12.2018%20(3).pdf)

Общият брой на изготвените документи е представен на *Фигура 8*.

Фиг. 8

Легенда: 1 – научни становища; 2 - научни обзора и анализа; 3 - научни информации; 4 - оценки на досиета по Мярка 16.

1.1.1. Здраве и репродукция на животните

През 2020 г., експертите, работещи в областта на здравето, репродукцията и хуманното отношение към животните са изготвили общо 29 научни становища, над 30 научни информации и 6 научни обзора.

По направление Здраве на животните По отношение на Африканска чума по свинете

През отчетния период АЧС, като трансгранично и особено опасно заболяване беше отново във фокуса на дейността на Центъра. Това заболяване се **разпространи на територията на България при дивите свине и влезе в промишлените свинеферми**. Освен непрекъснатото следене и оценка на епизоотичната информация за хода на заболяванията, се извърши и следното:

Изготвени и изпратени до МЗХГ, БАБХ и всички заинтересовани организации и лица са следните **научни становища** и **научни информации** за развитието на епизоотичната обстановка, нарастващия риск от разпространение на АЧС в Източна Европа и разпространението на инфекцията в България:

- научно становище с оценка на риска от пренасяне и разпространение на вируса на Африканската чума по свинете от кръвосмучещи насекоми в Р. България.
- становище относно удължаване на срока за провеждане на групов лов на дива свиня след втората неделя на месец януари 2020 г. и цялостно премахване на пълната забрана и на ограниченията при провеждане на лов и други дейности в подзоните на инфектираната зона около обявен случай на АЧС.
- становище с оценка на риска в случай на отмяна на забраната за предлагане на пряко свинско месо, месни заготовки и месни продукти, съдържащи свинско месо на регистрираните фермерски пазари.
- становище относно „План за контрол и предотвратяване разпространението на заболяването африканска чума по свинете в Р. България за периода 2021 – 2023 г.“;

• **7 научни информации** относно епидемиологични анализи на АЧС в Европейския съюз и разпространението ѝ в нови територии.

Експерти от ЦОРХВ взеха участие в провеждането на **епизоотични проучвания** в огнищата на АЧС в с. Никола Козлево, Шуменско, с. Брестак, Варненско и с. Горно Трапе, Ловешко.

Изготвена е **научна оценка на риска** от разпространение на АЧС в страните от Югоизточна Европа с определяне на основните рискови фактори за разпространението на болестта.

Във връзка с определяне на основните рискови фактори за поява и разпространение на АЧС преди населване на животновъдни обекти, предназначени за отглеждане на свине, съгласно чл. 132, ал. 7 на ЗВД са изготвени **6 научни регионални оценки на риска от АЧС** за следните региони: регион Северозападен, Северен Централен, Североизточен, Югозападен, Южен централен и Югоизточен.

За населването на индивидуалните животновъдни обекти за отглеждане на свине в регионите са изготвени **11 индивидуални оценки** на конкретни животновъдни обекти за отглеждане на свине, съгласно чл. 132, ал. 7 на ЗВД.

Извършен е предварителен одитен доклад за оценка на готовността на свинекомплекс с. Попина за населване на свине, съгласно реда и начина за населване с животни на животновъдни обекти за отглеждане на свине, в които животните са ликвидирани поради възникване на АЧС.

По отношение на високо патогенната Инфлуенца А по птиците

Разработени са две **научни становища** относно:

- оценка на риска от новата вълна на високо патогенна Инфлуенца А по птиците от щамове H5N8 и H5N2 в Р. България през 2020 г.;
- оценка на риска от високо патогенна Инфлуенца А по птиците - актуализация на научно становище на ЦОРХВ от 10.04.2020 г.

Публикувана е и **научна информация** „Коментар на резултати от частичен секвентен геномен анализ на изолат на Инфлуенца А HPAI H5N8 вирус в обект за отглеждане на кокошки носачки на територията на общ. Асеновград“.

Експерти от Центъра взеха участие в **епизоотологични проучвания** съвместно с БАБХ в огнища на възникване на Инфлуенца А по птиците в Р. България.

По отношение на Кой херпесвирусна инфекция по шарана

Във връзка с разпространението на Кой херпесвирусна инфекция по шарана в някои държави на Европейския съюз и установени огнища в Румъния, по искане на МЗХГ е изготвена **научна оценка с анализ на риска** от навлизане на заболяването на територията на Р. България. Тази оценка е използвана от Консултативния съвет по рибарство към министъра на земеделието, храните и горите като научна основа за вземане на решенията за предприемане на мерки, с цел предотвратяване навлизането на заболяването на територията на Р. България.

По отношение на други проблеми в здравеопазването на животните:

Изготвени са следните **научни становища**:

- оценка на риска от **пускане на пазара** на овче сирене с вложено мляко **от овце** с получен положителен резултат за наличие на класическо **скрейпи**;
- оценка на риска при **консумация на млечни продукти**, произведени **от овче мляко**, добито от овца/е с позитивен резултат за заболяването **скрейпи**;

- оценка на риска от проникване на вируса на **Шап по чифтокопитните животни** на територията на Р. България;
- оценка на риска от повторно възникване на болестта **син език (BTV-4) по преживните животни** на територията на Р. България през 2020 г.;
- оценка на ефективността на ваксиниране на прицелни животни (говеда, овце и кози) като мярка за контрол и ерадикация на заболяването **Ку-треска**;
- по проект за Национален план за действие срещу антимикробната резистентност (AMP) 2021-2025 г.

Изготвен е **научен обзор** на тема: „Определяне на компетентни векторни причинители посредством морфологични и молекулярно-биологични методи, поради нарастващата им значимост, в условия на глобализация, увеличаващите се търговия и пътувания на населението, транспорта и търговията с животни, продължаващата урбанизация и промените в околната среда/климата, за разпространението на тежки инфекциозни заболявания“.

Публикувани са **над 30 научни информации** по актуални теми и относно научни разработки на ЕОБХ, Европейския център за превенция и контрол на заболявания (ECDC), Федералния институт за оценка на риска (BfR) на Германия, Европейската комисия и др., като например: относно заболяванията **Африканска чума по свинете, Инфлуенца по птиците, Треска от Долината на Рифт** (модели за пространствено разпределение на векторите с вероятност за наличие и актуализация на данните за епидемиологията и риска от навлизането ѝ в Европа и оценка на ефективността на мерките за надзор и контрол в Европейския съюз), разпространение на инфлуенцата по свинете в Европа, **Африканска чума по конете**, разпространението на **Зоонозна инфлуенца** през 2019 г., карти на разпространението на някои видове **вектори на инфекциозни заболявания** на територията на ЕС (Vector maps), информация за Годишния доклад за **Трансмисивните спонгиформни енцефалопатии (TSEs)** за 2018 г. на ЕОБХ, ролята на **бактериофагите** в птицевъдния сектор и други.

Публикувани са ежеседмични обобщения на данните от **информационната система на ЕС за обявяване на някои особено опасни болести по животните (ADNS)**.

По направление Антимикробна резистентност (AMP)

Изготвени са **научни обзори** (с преглед на научната литература) на следните теми:

- CRISPR и нанотехнологиите като иновативно решение за справяне с наболелия проблем антимикробна резистентност (AMP) и преборване на мултирезистентните бактерии.
- Трансплантация на фекален микробиом (FMT) като една от алтернативите на антибиотичното лечение при хора и продуктивни животни, с цел справяне с AMP.
- Оценка на съществуващите насоки за тяхната адекватност и оценка на риска за околната среда на микроорганизмите, получени чрез синтетична биология.
- Технически спецификации за хармонизиран мониторинг на AMP при зоонозни и индикаторни бактерии от продуктивни животни и храни. Цялостното секвениране на генома е обещаващо в борбата срещу AMP.

По направление благосъстояние на животните

Извършена е актуализация на научното становище за оценка на риска за здравето на хората и животните, за биоразнообразието и околната среда, свързан с отглеждането на американска норка за ценни кожи в животновъдни обекти на територията на Р. България.

Направен е **научен обзор** на тема „Благосъстояние на птиците – пододерматитът и мократа постеля“.

Публикувани са **8 научни информации** относно спиране на рутинната **кастрация на мъжките прасета** в Европа и намиране на алтернативи; използване на слама в промишленото свиневодство; и **спиране на рутинното подрязване на опашките на прасетата**; иновациите през 2020 г. в птицевъдството, новите методики за **ин-ово определяне пола на яйцата** при мускусните патици и патици мюлари; **научни становища на ЕОБХ** за благосъстоянието на свинете, домашните птици, едрия рогат добитък и зайците по време на клане и умъртвяване; **мерки за хуманно отношение към животните в „Европейският зелен пакт“ и Стратегия „От фермата до трапезата“** за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система.

Експерти от дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ участваха в заседанията на **Комисията по етика към животните** (консултативен орган към изпълнителния директор на БАБХ) и изготвиха становища по представени заявления за използване на животни в научни опити.

По направление Биологични опасности в храните

Изготвени са **9 научни информации** относно: основни акценти от годишния доклад на Научната мрежа за оценка на микробиологичния риск (MRA Network) 2019; оценка на риска за здравето на хората, свързан със замърсяване на храните със Шига токсин-продуциращи *Escherichia coli*; съвети на Федералния институт за оценка на риска (BfR) на Германия за предпазване от хранителни инфекции в домакинствата; растеж на *Listeria monocytogenes* в белгийски домашни сирена; риска за общественото здраве, свързан с наличието на *Listeria monocytogenes* в замразени плодове и зеленчуци, в т.ч. и билки, бланширани при обработка; контрол на *Campylobacter* на етап първично производство на бройлери; взрив от хранително заболяване, причинен от *Salmonella Typhimurium* ST19 и *S. Anatum* ST64, свързан с консумация на бразилски орехи; определяне на минимални изисквания към рециклирани отпадъчни води за напояване в селското стопанство; насоки на ЕОБХ относно обозначаване на датата на годност и трайност на храните; изисквания за пълен геномен секвентен анализ на микроорганизми, вложени в хранителната верига.

По направление Зоонози и зоонозни заболявания

Публикувани са **две научни информации** относно:

- проведено проучване за нововъзникващи зоонозни вирусни заболявания, в т.ч. и хепатит Е, със значение за професионалното здраве;
- доклад на Организацията на обединените нации с анализ на тенденциите за зоонозите и насоки за борбата с тях.

1.1.2. Здраве на растенията, химически замърсители и храни

През 2020 г. експертите са разработили общо **26 становища, 112 научни информации, 3 научни обзора и 2 научни анализа.**

По направления **Здраве на растенията**

Изготвени са следните **становища**:

Планирани:

- становище относно възможностите за навлизане и установяване на неприятеля *Spodoptera frugiperda* в Р България и вероятните последствия за производството на царевица“;
- становище относно възможностите за навлизане и установяване на вредителя *Aromia bungii* в Р България и възможните последствия за производството на костилковите овощни видове - панел „Здраве на растенията“.

По искане на БАБХ

- становище с оценка на риска относно съдържанието на витамини в заявен за регистрация органо-минерален тор „СТЕНЛИ“;
- становище относно наличие на бактерия в препарат за растителна защита Редиго Про 170 ФС.

По искане на други институции

- становище относно разрешаване на употребата на мострени количества феромонови уловки за мониторинг и за дезориентация на доматен миниращ молец (*Tuta absoluta*) за научноизследователска и развойна дейност;
- становище относно продуктите „Primer select“ и „Aquaduct“, течен азотен тор „Liquid Fertilizer“ и комбиниран органо-минерален тор „Compound Fertilizer“, по искане от Районна прокуратура гр. Разлог;
- становище относно прилагането на Делегиран регламент (ЕС) 2019/827 за критериите, на които да отговарят професионалните оператори по искане на Асоциацията на производителите на декоративни растения в България;
- становище относно подадено заявление на фирма „Алтея Органикс“ ООД за вписване в регистъра на производителите на защитено географско указание „Българско розово масло“.

Изготвени са **45 научни информации** относно инвазивни вредители по растенията и мерките за тяхното ограничаване; становища на ЕОБХ, относно категоризацията на различни видове вредители и вируси на територията на ЕС; ръководства за статистически надеждни и базирани на риска проучвания на вредители по растенията; оценки на риска при внос на растения от трети страни; микробно разграждане на пестицидни остатъци в почвата; списък на ЕС за регулирани карантинни вредители по растенията, чийто контрол е приоритет за държавите членки.

По направление **Продукти за растителна защита и техните остатъци**

Изготвени са два (2) **литературни обзора** на следните теми:

- „Приложение на етеричните масла за контрол на вредителите в биологичното земеделие“;
- „Влияние на климатичните промени върху употребата на пестициди“.

Изготвени са следните **становища**:

По искане на МЗХГ

- становище относно производството на биологични пчелни продукти;
- становище във връзка с писмо на Национална асоциация на зърнопроизводителите, относно проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2016 г. за мерките за опазване на пчелите и пчелните семейства от отравяне.

По искане на БАБХ

Изготвени са пет (5) становища с оценка на риска относно разрешаване на ограничена и контролирана употреба (ОКУ) на следните продукти за растителна защита: Ронстар ФЛ, съдържащ активното вещество (а.в.) оксадиазон, Квинклорак 250 СК, съдържащ а.в. квинклорак, Лумисена 200 ФС, съдържащ а.в. оксатиапипролин, Мокап 10 Г, съдържащ а.в. етопрофос и Пленарис, съдържащ а.в. оксатиапипролин.

Изготвени са осем (8) становища за оценка на риска за човешкото здраве от наличие на пестицидни остатъци в изследвани проби от храни в хода на официалния контрол на храните.

Публикувани са **18 научни информации** относно: становища от ЕОБХ, които касаят теми, свързани с различни активни вещества; фонова смъртност на пчелите; безопасна употреба на пестициди; пестицидни остатъци в храни; ползи и опасности от употребата на пестициди; проучвания на Националната агенция за безопасност на храните, околната среда и труда на Франция (ANSES) относно употребата на пестициди в домакинствата; разрешаване и безопасна употреба на пестициди в ЕС; ефект на пестицидите върху околната среда; Първи доклад на ЕОБХ относно кумулативния риск; доклад на Европейската комисия за 2018 г. относно остатъци от пестициди в храните; влияние на климатичните промени върху употребата на пестициди и др.

По направление Химични замърсители по хранителната верига

По искане на БАБХ е изготвено едно **становище** относно оценка на риска за консуматорите във връзка с установено наднормено съдържание на олово, хром и живак в суха подправка куркума с произход от Индия.

Изготвен е **научен анализ** на тема „Ограничаване наличието на микотоксини. Стратегии за осигуряване на безопасни храни и фуражи“.

Публикувани са **12 научни информации** относно становища на ЕОБХ за оценки на риска, свързан с наличието на охратоксин А, на никел, на перфлуороалкилирани вещества, на хлорирани парафини в храни, на цианогеннигликозиди в храни различни от сурови кайсиеви ядки, на гликоалкалоиди във фуражи и храни, за замърсяване на храни за кърмачета с ароматни въглеводороди, за употреба на фалшифициран с парафин пчелен восък за консумация от хора, оценка на острата експозиция на човек на тетрахидроканабинол.

По направление Генетично модифицирани храни

Изготвени са седем (7) **научни информации** относно нови постижения в биотехнологията; преглед на основната научна информация, касаеща некодираща РНК, с цел да се подпомогне оценката на риска от храни и фуражи от ГМ растения; оценка на риска за околната среда от получени чрез gene drive ГМ насекоми; оценка на

експозицията на новоекспресирани протеини от ГМ храни; оценка на риска от ГМО в ЕС и Швейцария и други.

По направление Фуражни добавки, продукти и субстанции във фуражи

По искане на МЗХГ е изготвено **едно становище** относно рисковете, свързани с намерението на Европейската комисия, да облекчи фуражната забрана (забрана за влагане на преработени животински протеини във фуражи за преживни животни и вътревидова забрана, въведена във връзка с ограничаване на разпродтранението на трансмисивни спонгиформни енцефалопатии).

Изготвен е **научен анализ** на тема „Предимства на храненето на животни с фуражи, подложени на ферментация“.

Публикувани са **24 научни информации** относно научни становища на ЕОБХ за безопасност и ефикасност на вещества, за които са подадени заявления за разрешаването им като добавки във фуражи за различни видове животни.

По направление Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF)

Изготвяни са оперативни тримесечни анализи за 2020 г. на данните, достъпни от RASFF портала по отношение на:

- генетично модифицирани храни и фуражи;
- съдържание на тежки метали в храни;
- съдържание на остатъци от пестициди в храни;
- съдържание на добавки в храни.

Направени са три- и четири-годишни анализи на докладваните в RASFF нотификации за:

- замърсители в храни (2017 – 2019 г.);
- добавки в храни (2017 – 2019 г.);
- материали и предмети, предназначени за контакт с храни (2017 – 2020 г.).

По направление Добавки в храни и хранителни добавки

Публикувани са осем (8) **научни информации** относно: извършени от ЕОБХ оценки на безопасността на овесен лецитин, натриевоалуминиев силикат (E554), калиевоалуминиев силикат (E555), диметил полисилоксан (E900) и стеарил тартарат (E483), годишен доклад на Научната мрежа на ЕОБХ за оценка на риска от нанотехнологиите в храните за 2019 г.

Разработено е Ръководство за извършване на оценка на риска за човешкото здраве, свързан с употребата на добавки в храните.

По направление Диетични продукти, хранене, алергени и нови храни

Изготвен е **научен обзор** на тема „Хранителни вещества (витамини и минерали), допринасящи за нормалната функция на имунната система, за които са разрешени здравни претенции“.

Публикувани са **14 научни информации** относно оценка на ЕОБХ за безопасността на унищожен чрез топлинна обработка *Mycobacterium setense* щам *tanresensis*; подобряване на оценката на съотношението полза/риск в рамките на ЕС, използвайки холистичен подход, вредите от диета богата на натриев хлорид, извършени от ЕОБХ оценки на нови храни, като: лакто-N-неотетраоза, продуцирана от *E. coli* щам BL21, масло от *Schizochytrium* sp., термично обработени семена от chia, екстракт от сушени плодове на *Hovenia dulcis* Thunberg, изсушени цели клетки на

Euglena gracilis, шурци като нова храна, стрити на прах семена от рапица и ряпа, растителни стеролови естери, обогатена със селен биомаса от дрожди *Yarrowia lipolytica*.

1.2. Дейности на ЦОРХВ по национални планове и програми:

Изпълнение на мерки от Плана за контрол и предотвратяване разпространението на заболяването Африканска чума по свинете в Р. България през 2020 г. (от компетентността на ЦОРХВ):

Разработени са Стандартна оперативна процедура (СОП) за:

- реда и начина на извършване на официален контрол и верифициране на дейностите, извършвани от регистрираните ветеринарни лекари или собствениците/ползвателите на обекти, във връзка с контрола, надзора и профилактиката на АЧС в животновъдни обекти за отглеждане на свине (фамилни и индустриални ферми);

- организация на дейността на постоянната Комисия за извършване на епизоотично проучване. Експерти на ЦОРХВ са включени в състава на комисията.

Експерти от ЦОРХВ участваха в проведени **три срещи** с представители на браншовите асоциации на свиневъдите и експерти от МЗХГ и БАБХ.

Експерти от ЦОРХВ участваха активно в работата на **Осмата национална среща на земеделските производители** в Р. България, на която бяха предложени решения за превенция, ограничаване и справяне с разпространението на АЧС, птичи грип и Нюкясълска болест при птиците, като директорът на ЦОРХВ, проф. Георгиев представи следните актуални теми, свързани със здравето на животните:

- оценка на потенциалните рискови фактори и категории, свързани с появата на АЧС в началото на 2020 г. - поуки, заключения и препоръки за бъдещото развитие на промишленото свиневъдство в Р. България;

- оценка на риска от разпространение на АЧС в страните от Югоизточна Европа и определяне на основните рискови фактори за поява и разпространение на болестта преди населване на животновъдни обекти за отглеждане на свине;

- дезинфекцията на превозните средства - решаваща роля за прекъсване на епизоотичната верига и разпространението на АЧС.

Експерти от ЦОРХВ участваха в изготвянето на:

- Национален план за действие срещу антимикробната резистентност (АМР);

- Национална програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход за 2020 г. на БАБХ;

- Национална програма за контрол на храни за съдържание на замърсители, добавки, материали и предмети предназначени за контакт с храни и храни обработени с йонизиращи лъчения за 2020 г. на БАБХ.

1.3. Дейности, извършени във връзка с пандемията от COVID-19

Изготвени са **три (3) становища**, както следва:

- становище относно риска за общественото здраве поради разпространение на вируса на COVID-19 от животновъдните обекти за отглеждане на норки за ценни кожи в България;

- риска за разпространяване на новия тип коронавирус, причиняващ заболяването COVID-19 чрез автомати за продажба на пакетирани храни и напитки;
- консумацията на пресни продукти, млечни продукти, здравословни продукти и на продукти, местно производство в условията на епидемия от инфекция COVID-19.

Публикувани са **24 научни информации** относно първичния произход и научните познания за новия коронавирус SARS-CoV-2; месечните оценки на риска на Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC) за опасностите от заразяване на гражданите на ЕС с вируса SARS - CoV-2; актуалната информация за хода на епидемията; предпазването от коронавируса SARS-CoV-2; възможността за заразяване от домашни любимци; прогноза за пазара на пилешко месо в света през 2020 г. в контекста на COVID-19; съобщение на Европейската комисия относно COVID-19 и селскостопанските и домашните животни; вероятността за предаването на новия вид коронавирус чрез консумация на храни или контакт с потребителски стоки; информация относно развитието на ситуацията с COVID-19 в животновъдните обекти за отглеждане на норки; устойчивост на коронавируса върху контактни повърхности и тяхното унищожаване чрез биоцидни препарати; храните не са източник или път за предаване на инфекцията; препоръки на ANSES за храните, пазаруването и почистването; вероятността за заразяване с коронавирус SARS-CoV-2 чрез консумация на свинско месо; молекулярни методи за диагностика на SARS-CoV-2.

1.4. Комуникация на риска

Работа по законодателни промени и подзаконова нормативна уредба

През 2020 г., експертите от Центъра участваха в работни групи за изготвяне на проекти на нормативни актове, а именно **два (2) проекта на ЗИД на закони, два (2) проекта на нови закони и 15 проекта за наредби:**

Закон за изменение и допълнение на

- Закон за ветеринарномедицинската дейност;
- Закона за храните.

Проекти на нови закони:

- Закон за ветеринарномедицинската дейност;
- Закон за управление на хранителната верига.

Проекти на наредби за изискванията за:

- директни доставки от производителя на малки количества първични продукти и храни от животински произход
- директни доставки от производителя на малки количества първични продукти от растителен произход;
- безопасността и качеството на храните, предлагани в детските заведения, училищните столове и обектите за търговия на дребно на територията на училищата и на детските заведения, както и към храни, предлагани при организирани мероприятия за деца;
- търговия с храни от разстояние;
- условията и реда за вземане на проби от храни;
- материали и предмети от непластмаси, предназначени за контакт с храни;

- хранително банкиране;
- условията и реда за обработване на храни с йонизиращо лъчение и изискванията към тях;
- хранителните добавки;
- условията и реда за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, извън обектите, регистрирани в Областните дирекции по безопасност на храните;
- условията и минималните изисквания за отглеждане и участие на животни в циркове, вариетета и други увеселителни заведения;
- мерките за контрол върху определени субстанции и остатъци от тях в живи животни и храни от животински произход, предназначени за консумация от хора.

Проекти за изменения на наредби:

- на Наредба за условията и реда за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях извън обектите, регистрирани в Областните дирекции по безопасност на храните;
- на Наредба № 4 от 15 юли 2014 г. за специфичните изисквания към производството на суровини и храни от животински произход в кланични пунктове, тяхното транспортиране и пускане на пазара;
- на Наредба № 13 от 2016 г. за мерките за опазването на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности

Участие в работата на междуведомствена работна група по Нитратната директива - Заповед № РД 09-2/03.01.2020 г. на министъра на земеделието, храните и горите.

Изготвено становище по искане на МЗХГ относно проект на Наредба за мерките за контрол върху определени субстанции и остатъци от тях в живи животни и храни от животински произход, предназначени за консумация от хора.

Участие в работна група по изготвяне на проект на Наредба за изменение на Наредба № 61 от 2006 г. за условията и реда за официална идентификация на животните, за които не са предвидени изисквания в Регламент на Европейския съюз

Участие в работна група по изготвяне проект на Наредба за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта антракс по животните и за условията и реда за прилагането им

1.5. Участие в консултативни съвети и обществени обсъждания

Участие в заседание на **Работна група за обществено обсъждане** на проекта за изменение и допълнение на Наредба № 13 от 2016 г. за мерките за опазването на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности.

Участие в работна група създадена със заповед № РД-09-577 от 21 юли 2020 г. на министъра на земеделието, храните и горите относно **сформиране на Национален браншови съвет за храните**.

Участие в заседания на **Постоянната междуведомствена консултативна комисия по географски означения и храни с традиционно специфичен характер (ПМКК)** към МЗХГ.

Изготвени са **становища** по подадени заявления за вписване на оператори в регистъра на производителите на:

- защитено географска указание „Българско розово масло“;
- защитено наименование за произход „Странджански манов мед“/„Манов мед от Странджа“;
- храни с традиционно специфичен характер - „Филе Елена“ и „Кайсерован врат Тракия“;
- подадено заявление от сертифицираща фирма за получаване на временно разрешение за осъществяване на контрол за съответствие на земеделски продукти и храни с географски означения и храни с традиционно специфичен характер.

Участие в заседания на **Постоянна междуведомствена консултативна комисия по биологично производство.**

Участие и представяне на материал - «ЗЕЛЕНА СДЕЛКА. ОСП. КЛИМАТ. МЕТАН.» в кръгла маса на тема »СТЪПКА ПО СТЪПКА ПО ПЪТЯ „ОТ ФЕРМАТА ДО ТРАПЕЗАТА“», организирана от Съюза по хранителна промишленост.

Участие на двама експерти в седем заседания на Тематична работна група за разработване на Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2021 - 2027 г. в изпълнение на Заповед № РД09-216/26.02.2020 г. на вминистъра на земеделието, храните и горите

УЧАСТИЕ НА ЕКСПЕРТ ОТ ЦЕНТЪРА В РАБОТНА ГРУПА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА НАЦИОНАЛЕН ПРОФИЛ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ В БЪЛГАРИЯ, ПРОВЕДЕНО ЕДНО заседание на работна група „заразни болести по растенията и животните“.

1.6. Дейности по Контактен център

Разпространение на информация в мрежа от научни организации в България, с които работи Българският контактен център на ЕОБХ, с цел популяризиране на дейността на ЕОБХ и информиране на заинтересованите страни за предложени от ЕОБХ инициативи, възможности за работа в мрежи (грантове и обществени поръчки), свободни работни позиции, стипендиантски програми и др.

Обмен на информация с национални и международни организации (ЕОБХ, ЕС, национални организации в ДЧ и трети страни и др.), във връзка с предоставяне на информация по постъпили запитвания в мрежата от национални контактни точки на ЕОБХ. През отчетния периода бяха обработени 21 запитвания, постъпили от различни контактни точки на ЕОБХ в ДЧ.

Изпращане на запитвания (искане на информация) от България в мрежата от национални контактни точки на ЕОБХ за обмяна на опит по приоритетни за България теми, както следва:

- Искане на информация (161) относно националната регулаторна рамка по отношение на хранителните добавки, със срок за отговор до 15.10.2020 г.;
- Искане на информация (162) относно обмяната на опит при ликвидиране на Ку треска при едри и дребни преживни и прилагане на ваксинация, със срок за отговор до 21.10.2020 г.;
- Искане за информация (165) относно органично произведен мед, със срок за отговор до 27.11.2020 г.;

• Искане на информация (166) относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони съгласно Регламент № 1305/2013, със срок за отговор до 15.12.2020 г.

Изготвяне на годишни доклади за основни и допълнителни дейности на контактната точка (КТ) на ЕОБХ за България за 2020 г.

Планиране на дейността на КТ на ЕОБХ за България за 2021 г. Подготовка на годишен план за основни и допълнителни дейности на Българския контактен център, включително бюджет по посочените дейности за 2021 г., предоставени в рамките на многогодишното споразумение за целева безвъзмездна помощ между ЦОРХВ и ЕОБХ; Изготвяне на междинна информация за напредъка по изпълнението на основни и допълнителни дейности, заложи в споразумението между ЕОБХ и ЦОРХВ за дейността на КТ през 2020, съгласуване и изпращане до ЕОБХ през платформата Share Point, със срок за отговор до 18.09.2020 г.

Дейности, свързани по подновяване на споразумението за КТ за 2021 г. – изготвяне, съгласуване и публикуване в платформата Sharepoint на писмо за удължаване на споразумението по образец на ЕОБХ, изготвяне, съгласуване и публикуване в платформата Sharepoint на план за основните и допълнителните дейности на КТ за 2021, по образец на ЕОБХ.

Участие на служители в срещи на работната група по организиране на конференция "Здрави растения - здрава храна" на 09.04.2020 г., организирана съвместно с Българския контактен център на ЕОБХ. Предвид епидемиологичната обстановка в страната, в следствие се наложи конференцията да бъде отменена и планирана като виртуално събитие през първата половина на 2021 г.

Подготовка, организиране и провеждане на 13-та научна конференция на Българския контактен център на ЕОБХ към ЦОРХВ „Наука в условията на COVID-19“, 22 октомври 2020г. проведена във виртуална среда през платформата WEBEX.

Дейности, свързани с кандидатирането на директора на ЦОРХВ за член на Управителния съвет (УС) на ЕОБХ – преглед на решение на Комисията С (2020) 417 final относно одобрен списък с кандидати, за които могат да гласуват държавите членки за избор за членове на УС на ЕОБХ, комуникация с МЗХГ и ППРБЕС във връзка с включен български кандидат – директора на ЦОРХВ, изготвяне на проект на писмо за подкрепа от името на министъра и превод на английски език; преглед на автобиографиите на включените в Решението кандидати и начертаване на кандидатите, които българската страна би подкрепила, комуникация в МЗХГ и ППРБЕС по този въпрос; Последващо избиране на директора на ЦОРХВ за член на УС на ЕОБХ и оттеглянето му като представител за България в Консултативния съвет на ЕОБХ; Със задоволство и чувство на гордост следва да се отбележи избирането на български представител в УС на ЕОБХ, като успех не само на кандидатурата на Директора на ЦОРХВ, но и на България. От 27 страни ДЧ 14 от тях имат представители в УС на ЕОБХ, избирани чрез конкурентен подход. Последващо номиниране на зам. директора на ЦОРХВ за нов представител за България в Консултативния съвет на ЕОБХ.

Участие в регулярни срещи (check point meetings) между контактните точки и ЕОБХ, провеждани периодично през годината през април, юни, юли, август, октомври и декември 2020 г. в платформата TEAMS, и изготвяне на доклади след всяка среща;

Актуализиране на списъка с контакти, включени в научната мрежа на ЦОРХВ по чл. 6 от Закона за ЦОРХВ, и в научната мрежа на ЕОБХ по чл. 36 от Регламент 178/2002, както и от заинтересовани организации, извън тези мрежи, които получават информация от ЕОБХ и ЦОРХВ.

Участие в работни срещи, консултиране и подпомагане на представители на Лесотехнически университет, гр. София, във връзка с подготовката и кандидатстване за включването им в списъка на ЕОБХ с научни организации по чл. 36 от Регламент 178/2002; Последващо одобрение и включване на Лесотехнически университет в списъка на ЕОБХ.

Картиране на научни организации извън списъка по чл.36, изготвяне и изпращане на електронна кореспонденция, комуникация с избраните научни организации и предоставяне на допълнителна информация на заинтересованите за включване в списъка по чл. 36 на ЕОБХ и по чл. 6 от Закона за ЦОРХВ; Участие в работни срещи, както и предоставяне на информация по електронен път до представители на Селскостопанска академия (ССА), Софийски университет – Биологически факултет и Институт по органична химия при БАН за включването им в списъка с научни организации ЕОБХ по чл. 36; Организиране на виртуална работна среща на същата тематика с представители на Пловдивски университет.

Периодична работа в новата база данни на ЕОБХ за управление на организациите по чл. 36 от Регламент 178/2002. Предвид епидемиологичната обстановка, през 2020 г. планираните периодични срещи на място с контактните лица на всички организации по чл. 36, се наложи да бъдат отменени. Периодично беше изпращана кореспонденция по електронен път за поддържане на актуални профилите на научните организации. През 2020 г. се наложи смяна на едно контактното лице с ново за Тракийски университет, гр. Стара Загора, и оказване на съдействие на контактното лице на Институт по микробиология във връзка със затруднен достъп до базата данни.

Участие в проучване на ЕОБХ относно удовлетвореността от стипендиантската програма на ЕОБХ EU FORA;

Участие в проучвания на ЕОБХ относно подаването на данни за зоонози, хранителни взривове и антимикробна резистентност за 2019 г.

Участие в проучване на ЕОБХ относно готовността на организациите по чл. 36 да участват в изпълнение на грантове, обществени поръчки и изготвяне на научни становища за ЕОБХ, във връзка с предстоящото прилагане на Регламента за прозрачността (Регламент 1381/2019).

Участие в проучване на ЕОБХ относно изготвяне на план за комуникация на риска, във връзка с прилагането на Регламента за прозрачността.

Участие в проучване на ЕОБХ относно необходимостта от обучение за периода 2022 – 2025.

Работа в базата данни на ЕОБХ за планираните дейности за оценка на риска - R4EU. Обработка и публикуване на дейности по оценка на риска в базата данни, както и предоставяне на периодични извадки от базата данни на ръководството на ЦОРХВ; Подготовка и изпращане на отговор към ЕОБХ във връзка с тяхно запитване за предоставяне на допълнителна информация относно публикувани планирани дейности за оценка на риска от България, изпратено на 10.07.2020 г.

1.21 Разпространение на периодични извадки от каталога с проектни предложения на ЕОБХ (EU RAA) до научните организации и отправяне на предложения за предоставяне на проектни идеи от България, които да бъдат включени в каталога, или изразяване на интерес към някои от проектите в извадката; Участие в телеконференцна среща с ЕОБХ относно каталога с проектите на ЕОБХ във връзка с заявен интерес от страна на български организации към определени проектни предложения от други държави на 09.12.2020 г. в платформата TEAMS.

Превод на български език на брошура на EFSA относно кариерните възможности, предоставянето ѝ на ЕОБХ и публикуването ѝ в платформите TEAMS и Sharepoint, а също и публикуване на сайта на Българския контактен център.

Публикуване на материали в платформата на ЕОБХ за обмен на информация Knowledge Junction.

Ръководене на дейностите, свързани с комуникацията и оказване на подкрепа на експерта в експертната мрежа по комуникации на ЕОБХ (CEN).

Поддържане на връзка и обмен на информация с представителя на Консултативния съвет на ЕОБХ, както и с представители на България в научните мрежи на ЕОБХ.

Изготвяне на опорни точки за представителя на Консултативния съвет на ЕОБХ във връзка с участието му в 75-та, 76-та, 77-ма и 78-ма среща на Консултативния съвет на ЕОБХ, оказване на съдействие по време на провеждане на предварителните тестови сесии.

Регулярно актуализиране на представители на България в научните мрежи на ЕОБХ няколко пъти през годината.

Подготовка на книжка Актуално от EFSA, броеве 1 и 2.

Подробно описание на дейностите, свързани с работата на българския контактен център е налично в изготвените доклади за основните и допълнителните дейности на контактната точка на ЕОБХ за България за 2020 г., достъпен в платформата Sharepoint на ЕОБХ, за ползване от регистрирани потребители, и които могат да бъдат предоставени допълнително при необходимост.

Работа по запитване от дирекция ЗХОЖКФ, БАБХ относно редът за изпращане на данни от извършени анализи за съдържание на диоксини и диоксиноподобни полихлорирани бифенили към ЕОБХ.

Дейности, свързани с докладване на зоонози: изготвяне на писмо до БАБХ относно актуализирането на лицата за контакт от БАБХ във връзка с предоставяне на данни за зоонози, зоонозни причинители, хранителни взривове и антимикробна резистентност, на територията на България през 2019 г.; Запознаване с ръководства за докладване на зоонози, комуникация с регионалните доставчици на данни, предоставяне на ръководства и таблици във връзка с предстоящото докладване; Комуникация по електронна поща във връзка със събиране на данни за зоонози в България през 2019 г. Обработка на данни и подаване на файлове в платформата DCF.

Участие на служител в работна среща с представителите от партньорските организации по Проектно предложение: „Подобряване на националните диагностични възможности за откриване на вируса на Хепатит Е при свине и продукти от свински произход в България чрез инструменти за ядрена молекулярна диагностика за гарантиране на общественото здраве“ към МААЕ, на 23.01.2020 г. в ЦОРХВ.

Участие в работна среща с представител по проект „Едно здраве – европейски интегриран подход“, на 23.01.2020 г. в ЦОРХВ. Последващо участие на специалисти с презентации в онлайн семинар на тема „Комуникации и медии“ по проект “One health EJP”, на 05.10.2020 г.

Актуализация на декларация за конфликт на интереси в ЕОБХ; оказване на съдействие на директора при актуализиране на неговата декларация за конфликт на интереси във връзка с избора му за член на Управителния съвет на ЕОБХ.

Изготвяне на превод от английски на български на резюме на научно становище на EFSA на тема „Епидемиологични анализи на африканската чума по свинете в Европейския съюз (ноември 2018 г. до октомври 2019 г.).“

Преглед и редакция на резюме на английски на научно становище на ЦОРХВ на тема „Scientific opinion updating the risk assessment for human and animal health, biodiversity and the environment relating to the farming of the american mink for fur on the territory of the Republic of Bulgaria“.

Работа по актуализация на VfR алманах, издание 2020.

Препращане на информация до ръководството на ЦОРХВ и до българските организации по чл. 36 за определяне на подходяща номинация за участие, във връзка с покана от ANSES (Франция), за участие в консорциум и в COST акция, на тема: Антимикробната резистентност при инфектирани животни (AMR surveillance in diseased animals), с краен срок за кандидатстване до 29.10.2020 г.

Актуализация на електронната страница на Българския контактен център на ЕОБХ.

Преглед на проект на документ на ЕОБХ по отношение на техническата помощ в областта на комуникацията на риска и изготвянето на общ план за комуникация на риска на ново ЕС.

Попълване на таблица на ЕОБХ относно картиране на националните финансиращи организации в България; Участие в телеконференция на ЕОБХ във връзка с попълването на таблицата, на 09.12.2020 г. в платформата TEAMS.

Участие на служител в електронна работна група със задача разработване на проекти на подзаконовни нормативни актове с правни основания в Закона за храните към МЗХГ, предоставяне на бележки и коментари по проект в срок до 17.12.2020 г.

1.7. Печатни издания на ЦОРХВ

Експерти от Центъра участваха в подготовката на **брошурите на Контактния център** към ЦОРХВ с общо **19 материала** - 2 материала за пестициди, 4 материала за здраве на растенията, 3 информации за храни, добавки, хранене, 2 за фуражи, 2 за биологични замърсители, 2 за ГМО, 2 за хуманно отношение към животните, 1 за нови храни и 1 за зоонози.

1.8. Публикации на научни информации в печатни издания и отразяване в електронни медии

Публикувани са седем (7) материала в печатни издания, както следва:

Списание „Ветеринарна сбирка“

Брой 3/2020 г.: „Зоонозата Ку-треска и данни за нейното разпространение и значение за Европа и България. Кой са рисковите групи? Как да се предпазим?“;

Брой 4/2020 г.: „Оценка на риска от проникване на вируса на Шап по чифтокопитните животни на територията на Р. България“;

Брой 5/2020 г.: „Оценка на риска от повторно проникване на син език (BTV-4) по преживните животни на територията на Р. България през 2020 г.“.

Списание „Ветеринарна практика“

Брой 4/2020 г.: „Проучване за замърсяването на околната среда с пластмаси, водещи до появата на пластмасови микрочастици в хидробионти“.

Списание „Птицевъдство“

Брой 4/2020 г.: „Хуманно отношение към домашните птици при клане и умъртвяване: установени опасности, предложени мерки“;

Брой 5/2020 г.: „Роля на бактериофагите в птицевъдния сектор“;

Брой 6/2020 г.: „Наградените иновации в птицевъдството за 2020 г.“.

Изяви на експерти от Центъра в медиите по актуални теми за здравето животните и безопасността на храните:

1. БТВ, "Чети етикета": Пренася ли се коронавируса в храните? 2020-10-30
2. АГРО ТВ - предаване „ОСП – от полза за всички нас“: Европа има най-строгото законодателство 2020-06-18
3. БНТ 1 "Питай БНТ": Новият закон за храните. Как ще повлияят промените върху пазарната обстановка 2020-06-02
4. АГРО ТВ АГРОТЕМА: Има рискове за епизоотичната обстановка в страната ни 2020-05-29
5. БНТ 1 "Сутрешен блок": Законът за храните - как ще се гарантира качеството? 2020-05-29
6. АГРО ТВ НОВИНИ: Епизоотична обстановка у нас 2020-05-27
7. АГРОЗОНА.: Птичий грип у нас е различен от този в Европа 2020-04-16
8. АГРОЗОНА: Свиневъдният отрасъл трябва да се реструктурира 2020-04-09
9. БНТ 1 "След новините": Премълчаното за епидемията в Китай 2020-02-03
10. BLITZ.BG: Трябва да се удължи ловът на дива свиня - намалявайки броя на прасетата, намаляваме и африканската чума 2020-01-25
11. actualno.com: Има опасност от втора вълна на АЧС у нас 2020-01-10

1.9. Дейности по проекти:

ПРОЕКТ №BUL5017 „Подобряване на националните диагностични възможности за откриване на вируса на Хепатит Е при свине и продукти от свински произход в България чрез инструменти за ядрена молекулярна диагностика за гарантиране на общественото здраве“ към Международната агенция за атомна енергия (МААЕ):

Партниращи институции: Министерство на земеделието, храните и горите, Национален диагностичен ветеринарномедицински институт, Национална референтна лаборатория (НРЛ) към Национален център по инфекциозни и паразитни болести, Лесотехнически университет и Агробиоинститут.

- комуникация с Международната агенция за атомна енергия и Агенцията по ядрено регулиране, както и с партниращите организации по проекта във връзка с текущи задачи по проекта;

- провеждане на експертна мисия в периода 17-21 февруари 2020 г.;

- изготвяне на таблици за предвидените за закупуване материали и консумативи по проекта;

- комуникация с партньорските организации, подготовка и изпращане на официални писма, посещения на място и обсъждане на предстоящи съвместни дейности;

- координация на въпроси свързани с доставката на оборудване по проекта;

- координация на въпроси свързани с участието в обучения по проекта;

- участие в онлайн обучение за управление на проекта.

ПРОЕКТ COST Акция CA 18105 ‘Risk based inspection and integrated meat safety assurance’ (RIBMINS):

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Водеща организация: Аграрният факултет на Университета в Нови Сад, Сърбия. В партньорство ще работят 28 държави. От страна на България участват експерти от Център за оценка на риска по хранителната верига и Ветеринарномедицинския факултет на Тракийски университет, гр. Стара Загора.

- сътрудничество с национален координатор по регистрацията на експерти;
- организиране и провеждане на регулярна среща на мрежата в България – 04 - 05.02.2020 г.;
- номиниране на национален координатор на мрежата.

ПРОЕКТ № 773701 DEFFEND „Справяне с двойно възникващите заплахи от АЧС и ЗНД в Европа“ по програма Хоризонт 2020:

Водеща организация: Институт Пърбрайт, Великобритания
България, по-конкретно ЦОРХВ се включва в дейностите по РП3 и РП4 (Трансмисия на ваксините за ЗНД) и РП9 (Оптимизиране на стратегиите за ваксините за ЗНД), РП 10 и РП 14.

- Изготвяне и изпращане на 30 месечен отчет;
- Комуникация и работа по РП 9;
- Провеждане на срещи във връзка с организирането на вземане на проби по проекта.

ПРОЕКТ RER 5025 „Подобряване на ранното откриване и бързата реакция при потенциални огнища на приоритетни болести по животните и зоонози“, с период на изпълнение 2020 – 2021 г.:

Координатор за България: ЦОРХВ

- координация на въпроси, свързани с доставка на оборудване по проекта.

Проектно предложение „Укрепване капацитета на Държавната служба на Украйна по безопасност на храните и защита на потребителите в областта на оценката на риска по агрохранителната верига“;

Проектно предложение „Укрепване капацитета на Научно-изследователския център по земеделие на Грузия в областта на оценката на риска по агрохранителната верига“;

Проектно предложение „Укрепване капацитета на Агенцията по храните и ветеринарните въпроси на Косово в областта на оценката на риска по агрохранителната верига“;

Проектна идея за Регионален проект към МААЕ на тема: „Подобряване на диагностичните възможности на регионално ниво за откриване на вируса на Хепатит Е при свине и продукти от свински произход чрез използването на инструменти за ядрена молекулярна диагностика за гарантиране на общественото здраве“;

Участие в консорциум от балкански държави в проектно предложение за регионален проект RER2020004, свързан със здравето на животните;

Проектно предложение по COST АКЦИЯ "SafeGame - Safety in the Game Meat Chain".

1.10. Оценка на препарати за растителна защита, активни вещества, антидоти и синергисти

За 2020 г дирекция ПРЗАВАС изпълни основните си дейности съгласно закон за ЦОРХВ, а именно:

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти.

Оценката на активни вещества се разпределя между държавите членки с регламент от Европейската комисия. В този процес държавите членки се определят като държава членка докладчик и държава членка съдокладчик.

България е държава членка докладчик за а.в. **хлоротолурон**, за която отговорна институция е БАБХ съгласно ПЗР § 7 (3) на Закон за Центъра за оценка на риска по хранителната верига. Във връзка с финализиране на оценката, ЦОРХВ участва активно в изготвянето на доклада до ЕОБХ с наличния си капацитет.

България е държава членка докладчик за а.в. **дазомет**, за която отговорна институция е ЦОРВХ. След получаване на заявлението за подновяване на одобрението му е извършен преглед за допустимост.

Експертите от дирекция ПРЗАВАС извършват оценка с доклад за оценка съгласно чл. 8 (1) от ЗЦОРХВ в следните области и по съответните видове процедури съгл. Регламент (ЕС) №1107/2009:

- в област Физикохимични и технически свойства. аналитични методи (Фигура 9):

процедура по чл. 40-42 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 65 бр.;

процедура по чл. 33-39 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 39 бр.;

процедура по чл. 80/ чл. 43 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 28 бр.;

процедура по чл. 45 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 4 бр.;

процедура по Чл. 52 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 9 бр.;

процедура по Чл. 38 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 1 бр.

Фигура 9

- в област Токсикология на бозайниците (Фигура 10):

процедура по чл. 40-42 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 56 бр.;

процедура по чл. 33-39 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 34 бр.;

процедура по чл. 80 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 24 бр.;

процедура по чл. 45 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 10 бр.

Фигура 10

- в област остатъчни вещества и експозиция на потребителите (Фигура 11):
 процедура по чл. 40-42 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 67 бр.;
 процедура по чл. 33-39 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 40 бр.;
 процедура по чл. 80/чл. 43 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 26 бр.;
 процедура по чл. 45 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 3 бр.;
 процедура по чл. 51 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 8 бр.;
 процедура по чл. 44 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 7 бр.

Фигура 11

Задължения по чл. 12 Регламент (ЕО) № 396/2005:

Събиране на информация относно разрешени ПРЗ в България, обобщение на параметрите на одобрените ДЗП и предоставяне на информацията на ЕОБХ във връзка с прегледа на МДГОВ по чл.12 от Регламент (ЕО) 396/2005 – за 29 активни вещества.
 Преглед на публикувани Регламенти за изменение на MRL и потвърждаване на необходимостта от предприемане на национални мерки – 10 бр.
 Преглед за съответствие на разрешени в България употреби за ПРЗ с АВ с публикувани регламенти за изменение на MRL- 8 бр.

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
 тел. 02/4273056

- в област Екотоксикология (*Фигура 12*):
 процедура по чл. 40-42 от Регламент (ЕС) №1107/2009 - 49 бр.;
 процедура по чл. 33-39 от Регламент (ЕС) №1107/2009 - 43 бр.;
 процедура по чл. 80 / чл.43 от Регламент (ЕС) №1107/2009 - 26 бр.;
 процедура по чл. 45 от Регламент (ЕС) №1107/2009 - 9 бр.

Фигура 12

- в област Съществуване в околната среда (*Фигура 13*):
 процедура по чл. 40-42 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 49 бр.;
 процедура по чл. 33-39 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 43 бр.;
 процедура по чл. 80 / чл.43 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 26 бр.;
 процедура по чл. 45 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 9 бр.;

Фигура 13

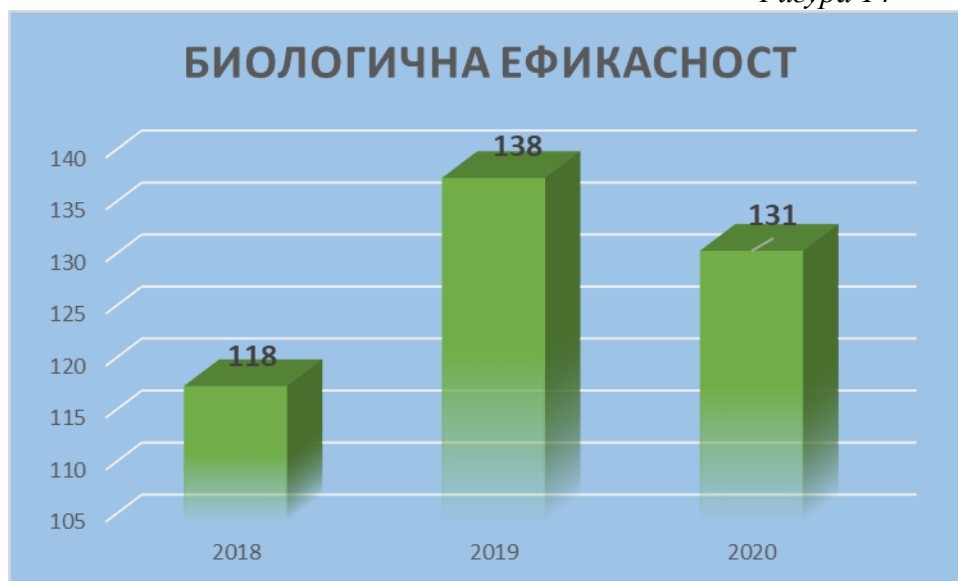
- област „Биологична ефикасност“ (*Фигура 14*):
 процедура по чл. 40-42 от Регламент (ЕС) №1107/2009– 57 бр.;
 процедура по чл. 33-39 от Регламент (ЕС) №1107/2009 – 42 бр.;

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
 тел. 02/4273056

процедура по чл. 80/чл. 43 от Регламент (ЕС) №1107/2009– 24 бр.;
процедура по чл. 45 от Регламент (ЕС) №1107/2009– 6 бр.;
процедура по чл. 51 от Регламент (ЕС) №1107/2009– 2 бр.

Фигура 14

✓ Валидиране на данни и доклад по искане на ЕОБХ във връзка със заявена дерогация по реда на чл.4 (7) от Регламент 1107/2009 - химични алтернативи на а. в метирам (април) и диметоморф (юни)

Приключените и предадени към БАБХ доклади за оценка на ПРЗ за разрешаване са **153 бр.** (Фигура 15)

Фигура 15

В резултат на гореописаните дейности по оценка на ПРЗ, постъпилите приходи в ЦОРХВ за периода са в размер на **612011,00 лв.**

Участие в работна група РАІ към Постоянния комитет по растения, животни и фуражи, секция „ПРЗ – законодателство“ и Интерзонален управителен комитет – 4бр

Участие в телеконференции на Управителния комитет на Южната регулаторна зона;

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Участие в телеконференции срещи с фирма Канешо и нидерландския компетентен орган за оценка на пестициди (Стgb) във връзка с подновяване на одобрението на а.в. дазомет

Изготвяне на указания за Постоянен комитет по растения, животни, храни и фуражи секция „Продукти за растителна защита – Законодателство ” 8 бр;

Изготвяне на указания и позиции за Постоянен комитет по растения, животни, храни и фуражи секция „Продукти за растителна защита –остатъчни вещества” -7 бр;

Изготвяне на позиции за Съвета на Европейския съюз по земеделие и рибарство;

Участие в регулярни дискуссионни срещи с представители на АРИБ, БАРЗ, БАБХ;

Участие в работна група за изготвяне на наредби по Закона за защита на растенията и Закона за пчеларството;

Участие в работна група за разработване на Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2021-2027 г.;

Участие в Консултативен съвет по овощарство и зеленчукопроизводство;

Участие в работна среща на тема: Минимална употреба на пестициди, 09.01.2020 г., МЗХГ;

Изготвяне на отговор за парламентарен контрол относно МДГОВ за глифозат и инсектициди в етерични масла.

2. Командировки

Участие в Национална конференция „Растително здраве – нови заплахи и превенция“, проведена в гр. Пловдив на 16.01.2020 г.

Посещение на земеделско изложение Агра, гр. Пловдив.

Командировка на един експерт за участие в обучение по програмата “*Better training for safer food*”, сесия 1 на тема: “Микробиологична оценка на риска”. в гр. Болоня, Италия

Командировка на един експерт за участие в Първа среща между Референтния Център на Европейския съюз за хуманно отношение към домашните птици и други дребни селскостопански животни и компетентните органи на държавите членки на ЕС, за периода 16 - 18 септември 2020 г. в гр. Ница, Франция.

Провеждане на епизоотично проучване – възникнало огнище на Птичи грип, Асеновград;

Оценка на мерки за Биосигурност в кравеферма, с. Дълбок дол, обл. Ловеч;

Работна среща с Областен управител гр. Ловеч;

Проведени работни срещи в Тракийски университет – Стара Загора и Аграрен университет – Пловдив.

Експерти участваха с доклади и в дискусии на Осма национална среща на земеделските производители в Р. България – Златни пясъци.

Провеждане на проучване във връзка с огнище на Ку-треска - гр. Правец и Ботевград.

3. Обучения

Центърът следва политиката за постоянно обучение на служителите, за да бъде поддържана информираността относно последните промени в тази област и да се развиват нови умения. В Центъра се прилага практиката на каскадното обучение, т.е. всеки експерт, преминал обучение, което е в интерес и на останалите колеги, представя подробна информация за курса/семинара на колегите си и предоставя получените

обучителни материали. Изготвя се синтезирана информация от обученията, семинарите и конференциите, която се публикува на електронната страница на ЦОРХВ.

Работа по съвместна Наредба на министъра на земеделието, храните и горите и министъра на образованието и науката за условията и реда за провеждане на следдипломно и продължаващо обучение по чл. 19, ал. 5 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД);

Изготвяне на Годишен доклад за 2019 г. за обучение на служителите от ЦОРХВ;

Изготвяне и актуализиране на База данни по чл. 16 от ЗЦОРХВ относно обученията на служителите в ЦОРХВ;

Изготвяне на Годишна програма за обучение на служители в ЦОРХВ;

Кореспонденция относно обученията по програмата BTSF;

Комуникация с Институт по публична администрация (ИПА) относно подаване на заявки за безплатни обученията на служителите на ЦОРХВ;

Участие в електронен курс - 2020 - ДК-3 - Електронни таблици (по ECDL) – базов, електронен курс, Институт по публична администрация.

Участие в онлайн семинар за нови координатори на проекти по програмата за техническо сътрудничество на МААЕ.

Участие на служител в обучение на тема: „2020 - ЗО-1-Е - Въведение в държавната служба - електронни модули“, организирано от Института по публична администрация, от 12.11 до 26.11.2020 г., проведено в електронна среда.

Онлайн обучение на тема: ДК-5 Анализ и визуализация на бази данни – базов, ИПА, (16.09.2020г.);

Онлайн обучение на тема: ДК-3 Електронни таблици (по ECDL) - базов, ИПА, (20.10.2020г.);

Онлайн обучение на тема: Текстобработка (по ECDL) - за напреднали, ИПА, (10.12.2020г.).

Онлайн обучение на тема: Умения за работа с презентационен софтуер, ИПА,

Обучение на експерти в област на оценка - Съдба и поведение в околната среда на тема: „Количествено смекчаване на отока върху повърхностни води от пестициди с вегетативна филтърна лента-VFSMOD“.

Проведено е обучение, организирано от дирекция ОРХВ, относно базите данни, поддържани от ЕОБХ - Comprehensive European Food Consumption Database; OpenFoodTox и FoodEX 2, които се използват за изготвяне на оценки на риска.

Един експерт от дирекция ОРХВ участва в обучение по компютърни умения (Текстобработка) към Института по публична администрация, проведено онлайн.

Външни обучения

Участие в обученията по програмата "Better Training for Safer Food" на Европейската комисия по следните теми:

- първа обучителна сесия, съгласно курс 3 pest and plant protection risk assessment, виена, австрия;

- системи за одит и одитиране (проведено онлайн);

- микробиологична оценка на риска, Болоня, Италия.

4. Участия в Семинари, Научно-практически конференции и др. организирани от ЦОРХВ или съвместно с други ведомства и организации:

Участие чрез телеконференцна връзка във 2-ра среща на научната мрежа за химични замърсители (11-12.03.2020 – 15:00-19:00);

Среща с контактната точка по инициативата COST относно участие на ЦОРХВ в акции по COST – 08.10.2020г.;

Участие чрез телеконференцна връзка във 3-ра среща на научната мрежа за химични замърсители (11-12.11.2020 – 10:00-13:00);

Участие на специалисти с презентации в онлайн семинар на тема „Комуникации и медии“ по проект “One health EJP”, на 05.10.2020г.;

Участие в 13-та научна конференция на Българския контактн център на ЕОБХ към ЦОРХВ „Наука в условията на COVID-19“, 22 октомври 2020г. проведена във виртуална среда през платформата WEBEX;

Участие на служителите във виртуална научна конференция на контактната точка на Люксембург на тема: “Research in Food Safety 2020”, на 18.12.2020 г., проведена през платформата WEBEX г.

Участие в семинар за допълнителните нови дейности, възложени на контактните точки през 2020г. на 26-27.02.2020 г. през платформата TEAMS;

Участие в 42-та среща на контактните точки и ЕОБХ, 06-07.05.2020 г. през платформата TEAMS, и изготвяне на доклад;

Участие симулативно упражнение за реакция при кризи и в 43-та среща на контактните точки и ЕОБХ, 22-24.09.2020 г. през платформата TEAMS, и изготвяне на доклади; Изготвяне и изпращане до EFSA на предварителна информация във връзка с предстоящо симулативно упражнение за реакция при кризи на 22.09.2020 г.;

Участие 44-та среща на контактните точки и ЕОБХ, 18-19.11.2029 г., през платформата TEAMS, и изготвяне на доклад;

Участие в среща - Follow-up Mid-term check със служители от екипа за сътрудничество на ЕОБХ, относно междинното изпълнение на основните и допълнителните дейности на контактната точка на ЕОБХ за България, на 15.10.2020 г. през платформата TEAMS, и изготвяне на доклад;

Участие в 75-та (01-02.04.2020г.), 76-та 01-02.07.2020 г.), 77-ма 28-29.10.2020 г) среща на Консултативния съвет на ЕОБХ. Участие в 78-ма среща на Консултативния съвет на ЕОБХ, на 01.12.2020 г., през платформата TEAMS, и изготвяне на доклад; Участие в 38-ма среща на научната мрежа за мониторинг на зоонозите към ЕОБХ, 19-20.10.2020г., през платформата TEAMS;

Участие на проф. Георгиев в 84-ти УС (14-15 октомври 2020г.) и 85-ти УС на ЕОБХ (16 и 17-и декември 2020 г.).

Участие е 11-та среща на научната мрежа по ГМО към ЕОБХ, на 03.07.2020 г. през платформата TEAMS.

Участие в работни срещи на експертите по пестициди към Европейския Орган по безопасност на храните;

Участие в Национална конференция „Растително здраве – нови заплахи и превенция“, проведена в гр. Пловдив на 16.01.2020 г.;

Участие в научна конференция на тема: „Ендокринни разрушители“;

Подготовка и участие в 11 броя заседания на Съвет за продукти по растителна защита /СПРЗ/ при БАБХ;

8-ма Среща на земеделските производители в България, на която директорът на ЦОРХВ, проф. Георгиев представи лекция и доклад;

- Оценка на потенциалните рискови фактори и категории, свързани с появата на АЧС в началото на 2020 г. - поуки, заключения и препоръки за бъдещото развитие на промишленото свиневъдство в България;

- Оценка на риска от разпространение на АЧС в страните от Югоизточна Европа и определяне на основните рискови фактори за поява и разпространение на болестта преди населване на животновъдни обекти за отглеждане на свине;

- Дезинфекцията на превозните средства - решаваща роля за прекъсване на эпизоотичната верига и разпространението на АЧС.

13-та Научна конференция „Наука в условията на COVID-19“, организирана от Българският контактен център на ЕОБХ към ЦОРХВ, на 22 октомври 2020 г., онлайн;

11-та Национална конференция: ”Европейски и световни предизвикателства за българските производители на храни и напитки и актуални проблеми на законодателството в областта на храните”, организирана от Съюз по хранителна промишленост, на 09 юли 2020 г., гр. София;

18-ти Национален конгрес по клинична микробиология и инфекции на българската асоциация на микробиолозите;

Над 10 уебинара относно Ковид-19 и молекулярните методи за диагностика на този вирус и ГМО и генно редактирани организми и новите геномни техники в синтетичната биология.

5. Други дейности

Участие в работна група за организиране на 13-та научна конференция на БКЦ;

Участие в работна група за организиране на научна конференция „Здрави растения – здрава храна“;

Анализ на данни за смъртност на прасета в свинекомплекс Брестак и изготвяне на графики;

Събиране, обобщаване на информация и изготвяне на географски анализ и карти за разпространение на заразни болести по животните в Турция за периода 01.09.2019 – 30.04.2020, по данни от системата ADNS;

Дейности по подготовка и докладване на данни за остатъци от пестициди и за химични замърсители за 2019 г.;

Дейности по провеждане на 13-на научна конференция на БКЦ 22.10.2020 - администриране на модул за регистрация, поддръжка и актуализиране на информация относно провеждане на интернет страницата на БКЦ, кодиране и публикуване на презентации и доклади, актуализиране на галерия и др.;

Поддръжка и обновяване на страницата на БКЦ;

Администриране на участието на ЦОРХВ в интерактивен семинар на тема: „How Science Achievements Reach People and Contribute to a Better Life“ по научен проект One Health EJP по програма Хоризонт 2020 - изготвяне на споразумение между НДНВМИ и ЦОРХВ за участие в проекта; изготвяне на референция за ЦОРХВ;

Изготвяне на месечни анализи от ситетмата за Бързо предупреждение за храни и фуражи RASFF;

Изготвяне на седмични анализи на информацията от системата ADNS.

Изготвяне на указания за заседания на аташета във връзка с процедурата за избор на членове на Управителния съвет на ЕОБХ;

Изготвяне на протоколи съгласно програма за първоначално обучение на новоназначен служител в отдел КРКЦ;

Изготвяне на докладна записка за разрешение за обучение без прекъсване на работния процес на служител от отдел КРКЦ;

Обобщаване и изпращане в МЗХГ на информация с планирани международни събития във връзка с Заповед РД 09-673/30.08.2017 на Министъра на земеделието, храните и горите до 13.03.2020 г. предвид епидемиологичната обстановка в страната;

Изготвяне на проект на благодарствено писмо до редакционната колегия на Wiley.com от името на директора на ЦОРХВ;

Изготвяне на кратка информация за Регламенти 178/2002 и 1381/2019;

Подготовка на проект на СОП за разпространение на информация, получена от EFSA и ЦОРХВ;

Изготвяне на разпределение на дейностите на контактната точка по финансови пера за нуждите на дирекция ФАПОЧР;

Изготвяне на тестове за провеждане на конкурс в отдел КРКЦ;

Участие в надзорен одит по ISO 9001:2015, в откриваща и закриваща среща с одитора, както и провеждане на среща с него по отношение на дейността на отдел КРКЦ, на 24.09.2020г.;

Преглед на презентация на директора на КРОКЦ за предстоящ онлайн семинар на 05 – 06 октомври 2020 г.;

Изготвяне на приветствено слово на зам. министър Я. Иванов във връзка с участието му в 13 научна конференция;

Участие в среща между ЦОРХВ и представител на Института по почвознание, агротехнологии и защита на растенията "Н.Пушкаргов" в ЦОРХВ на 16 ноември 2020 г. за обсъждане създаването на консорциум и изпълнение на съвместен проект;

Преглед и изготвяне на коментари по работна програма на ЦОРХВ за 2021 г.;

Изготвяне на отговор на писмо от МЗХГ относно издаването на постоянни пропуски за институциите на ЕС за 2021 г., със срок за отговор до 14.12.2020 г.;

Съгласуване и подписване на документи в деловодна система „Евентис“;

Провеждане на ежедневни виртуални срещи със служителите от отдел КРКЦ посредством платформата Zoom.

Преглед и редакция на писма на служители от отдел КРКЦ, включително и писма на други дирекции;

Участие в колегиумите на ЦОРХВ и в периодичните срещи на ръководството на ЦОРХВ.

Заклучение

В Центъра се полагат усилия за поддържане на високо качество на изготвяните материали.

Дейностите по оценка за риска по хранителната верига от потенциални опасности, приемани чрез храната, както и на научна оценка по здравеопазване на животните и растенията, комуникация на рисковете по хранителната верига със всички заинтересовани лица, одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009 и

оценките с доклад за оценка съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009 за продукти за растителна защита,

определят облика на Центъра, като национална институция за оценка на риска по хранителната верига.

През годината е извършена значителна по обем работа по отношение на изготвените становища, научни обзори и научни информации по актуални теми, свързани с рисковете за човешкото здраве, оценявани от ЕОБХ, Vfr или ANSES. Акцентът на дейността беше поставен върху борбата за профилактика, ограничаване и ликвидиране на огнища от Птичи грип и Африканска чума по свинете. В Центъра се полагат усилия за поддържане на високо качество на изготвяните материали.

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

